

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Časový poplatek a institut bezdůvodného obohacení

Časový poplatek, více známý jako elektronická dálniční známka[1], je vybírán Státním fondem dopravní infrastruktury (dále jen „SFDI“) za možnost užití zpoplatněné pozemní komunikace konkrétním motorovým vozidlem. Pokud dojde k situaci, kdy časový poplatek byl uhrazen, avšak pro jiné vozidlo, než bylo zamýšleno, je na místě zkoumat, zda nedošlo k bezdůvodnému obohacení.

Problematiku bezdůvodného obohacení upravuje § 2991 a násl. zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“). Základními předpoklady pro vznik bezdůvodného obohacení je majetkové obohacení jedné osoby na úkor osoby druhé, a zároveň absence spravedlivého důvodu, jenž by takové obohacení odůvodňoval. Současně platí, že majetková ztráta na straně ochuzeného musí být v příčinné souvislosti s majetkovým prospěchem obohaceného.[2] Bezdůvodné obohacení se promlčuje v subjektivní tříleté lhůtě a objektivní desetileté lhůtě, bylo-li bezdůvodného obohacení dosaženo úmyslně, promlčí se v objektivní patnáctileté lhůtě.

Varianta, jakým způsobem může dojít ke vzniku bezdůvodného obohacení v souvislosti s úhradou časového poplatku, je celá řada, na počátku však vždy stojí úhrada časového poplatku pro určité vozidlo. Při úhradě časového poplatku se mimo jiné zaznamenává státní poznávací značka (dále jen „SPZ“) vozidla a údaj o státu, v němž je vozidlo registrováno. Dojde-li při vyplňování těchto údajů k chybě, pak může být časový poplatek uhrazen pro vozidlo, jehož SPZ neexistuje, nebo je chybně zvolen stát registrace vozidla, a na místo zamýšlené České republiky je uveden například Čad (oboje dále jen jako „neexistující vozidlo“). Další variantou je chyba v zadávané SPZ, která však na rozdíl od prvně zmíněného případu existuje, tudíž je poplatek uhrazen pro jiné vozidlo, než bylo zamýšleno (dále jen „cizí vozidlo“). Pokud si osoba hradící časový poplatek uvědomí svoji chybu, lze ji napravit a zadané údaje změnit. Podmínky úhrady časového poplatku nastavují relativně benevolentní pravidla pro takovou změnu, když před počátkem platnosti časového poplatku lze jednou změnit SPZ vozidla nebo stát registrace vozidla. V případě úhrady časového poplatku s okamžitým počátkem platnosti lze změnit SPZ vozidla nebo stát registrace vozidla do 15 minut od úhrady časového poplatku, pokud byl poplatek uhrazen na fyzickém obchodním místě, a v neposlední řadě lze jednou v průběhu platnosti časového poplatku změnit až dva znaky SPZ vozidla nebo stát registrace vozidla[3]. V ideálním případě řidič svou chybu zjistí sám, v tom horším se o této chybě dozví až při silniční kontrole prováděné Policií ČR nebo Celní správou České republiky, jelikož spáchá přešupek spočívající v užití zpoplatněné pozemní komunikace bez úhrady časového poplatku vozidlem, které není osvobozeno od zpoplatnění. Za takový přešupek hrozí pokuta v příkazním řízení až do výše 5 000 Kč a ve správním řízení až do výše 20 000 Kč[4].

Jakkoli může být zřejmé, že v uvedených případech došlo ke vzniku bezdůvodného obohacení, bude nejprve nutné zjistit, u jaké osoby se tak stalo, a jaké kroky je nutno podniknout pro nastolení původního stavu. Zkoumat se bude také to, zda se obohacený ubrání vydání náhrady.

Dojde-li totiž k úhradě časového poplatku pro neexistující vozidlo, pak je zřejmé, že nebude naplněna premisa, aby konkrétní vozidlo mohlo užit zpoplatněnou pozemní komunikaci. V této situaci vzniká bezdůvodného obohacení na straně SFDI, který přijal peněžní prostředky za úhradu časového

poplatku, aniž by následně bylo umožněno vozidlu užít zpoplatněnou pozemní komunikaci. Ze strany osoby, která uhradila časový poplatek, došlo k plnění bez právního důvodu dle § 2991 odst. 2 OZ a stala se tak osobou ochuzenou. Pro vrácení peněžitých prostředků za uhrazený časový poplatek musí osoba ochuzená prokázat, že uhradila časový poplatek, a dále tvrdit a doložit neexistenci vozidla. V případě chyby ve státě registrace vozidla doloží osoba ochuzená kopii technického průkazu vozidla, pro které měla být úhrada časového poplatku správně provedena. Tímto postupem prokáže chybu v uvedeném údaji o státu registrace vozidla. V případě chybné SPZ u neexistujícího vozidla doloží osoba ochuzená výpis z registru vozidel státu, který byl uveden jako stát registrace vozidla, a to vždy s úředním překladem do českého jazyka (s výjimkou Slovenské republiky), který dokládá neexistenci vozidla, pro které byla úhrada časového poplatku provedena. Kontrolu existence či neexistence vozidla v rámci registru silničních vozidel České a Rakouské republiky provede SFDI.[5]

Další variantou vzniku bezdůvodného obohacení je provedení úhrady za cizí vozidlo. Situace je v tomto případě podstatně komplikovanější. Osoba ochuzená, která uhradila časový poplatek, zpravidla nezná totožnost obohacené osoby, pro jejíž vozidlo časový poplatek uhradila. Tuto překážku lze odstranit provedením dotazu na Ministerstvo dopravy, které vede registr silničních vozidel, a takto zjistit totožnost osoby obohacené, která vlastní dotčené vozidlo. Dále vyvstává otázka, zda je v daném případě osoba obohacená povinna k náhradě, a to s ohledem na ustanovení § 3001 odst. 2 OZ? Obohacená osoba není povinna k náhradě v případě, že kumulativně naplní následující podmínky:

- a) předmět obohacení není způsobilý k vydání,
- b) předmět obohacení byl získán v dobré víře nebo bez svolení obohaceného,
- c) nevydáním náhrady nedojde ke stavu zjevně odporujícímu dobrým mravům a
- d) nejedná se o úplatné plnění z neplatné či zrušené smlouvy dle § 3002 OZ.

Osobě obohacené byl uhrazen časový poplatek pro určité časové období, tím jí bylo umožněno užít zpoplatněnou pozemní komunikaci, jedná se tak o bezdůvodného obohacení na její straně. Avšak předmět obohacení nelze vydat, jelikož časový poplatek je nepřenositelný na jiné vozidlo. K obohacení došlo bez svolení osoby obohacené, jelikož o proběhnutí úhrady nevěděla, a proto nevydáním náhrady zpravidla nedojde ke stavu zjevně odporujícímu dobrým mravům, byť toto nelze tvrdit bez dalšího zkoumání[6]. Rovněž mezi osobou obohacenou a ochuzenou nebyla uzavřena žádná smlouva, jelikož se strany neznají, nadto obecně při úhradě časového poplatku nedochází k uzavření žádné smlouvy. Dle mého názoru osoba obohacená nebude povinna s odkazem na ustanovení § 3001 odst. 2 OZ k náhradě bezdůvodného obohacení.

Osoba ochuzená, která uhradila časový poplatek pro cizí vozidlo taktéž neuspěje, pokud bude vzniklé bezdůvodné obohacení požadovat po SFDI. Důvodem neúspěchu ve věci bude skutečnost, že v daném případě nedošlo na straně SFDI ke vzniku bezdůvodného obohacení, a proto SFDI nebude ve sporu pasivně legitimovanou stranou, jak bylo prokázáno pravomocným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 9 č.j. 40 C 374/2021-27, ze dne 21. února 2022. Nadto Obvodní soud pro Prahu 9 konstatoval, že osoba hradící časový poplatek odpovídá dle čl. V odst. 3 Podmínek úhrady časového poplatku za správnost poskytnutých údajů a chyby v jí uvedených údajích jdou k její tíži.

V praxi může nastat také situace, kdy dojde k uhrazení časového poplatku pro jedno vozidlo vícekrát, ať už omylem, nebo úhradou časového poplatku „pod stromeček“, byť je systém nastaven způsobem, že upozorňuje na existenci úhrady pro konkrétní vozidlo, aby nedocházelo k překryvům a duplicitním úhradám. Rovněž v tomto případě vzniká bezdůvodné obohacení na straně SFDI a osoba ochuzená se může domoci vrácení svých peněžitých prostředků. Za ochuzenou osobu se považuje osoba, která

uhradila časový poplatek jako druhá v pořadí, jelikož úhrada této osoby nepřináší zamýšlený účinek v podobě možnosti užití zpoplatněné pozemní komunikace. Pro vrácení peněžitých prostředků za časový poplatek je potřebné doložit kopii obou potvrzení o úhradě časového poplatku.[\[7\]](#)

Posledně může dojít ke vzniku bezdůvodného obohacení na straně SFDI úhradou časového poplatku pro vozidlo, které nepodléhá časovému zpoplatnění (např. vozidlo nad 3,5 tuny, přívěs), je osvobozeno od poplatkové povinnosti[\[8\]](#) nebo uhrazením časového poplatku v plné výši pro vozidlo poháněné zemním plynem nebo biometanem[\[9\]](#). Pokud si osoba svou chybu uvědomí, pak může žádat o vrácení časového poplatku nebo jeho části. Pro vrácení je nutné doložit kopii potvrzení o úhradě časového poplatku a doklad prokazující, že se nejedná o vozidlo podléhající časovému zpoplatnění, nebo že se jedná o vozidlo osvobozené od poplatkové povinnosti, či o vozidlo poháněné zemním plynem případně biometanem.

Závěr

Při každé lidské činnosti vznikají chyby a není tomu jinak při úhradě časového poplatku. Systém úhrady časového poplatku působí preventivně a je nastaven způsobem, aby množství chyb, co nejvíce omezil. Chyby, kterým se zabránit nepodaří, lze až na výjimky zhojit pomocí institutu vydání bezdůvodného obohacení.

JUDr. Ondřej Chovanec,
vedoucí Právního oddělení
Státní fond dopravní infrastruktury

e-mail: ondrej.chovanec@sfdi.cz

[\[1\]](#) O nuancích použití označení časový poplatek a elektronická dálniční známka blíže v samostatném článku dostupném >>> [zde](#).

[\[2\]](#) in JIRSA, J., SVĚŽENOVÁ, L., VEČEŘA, J. a HOLUB, T. Občanský zákoník - Komentář s judikaturou. Svazek XIII - Závazky z deliktů a z jiných právních důvodů (§ 2894 - 3014). Ostrava: CODEXIS publishing, 2018. ISBN 978-80-7624-007-0. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®.

[\[3\]](#) Detailní podmínky viz čl. IX. odst. 9.5., 9.8. a 9.9. Podmínek úhrady časového poplatku, dostupných >>> [zde](#).

[\[4\]](#) srov. § 42a zákona č. [13/1997](#) Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

[\[5\]](#) srov. čl. XV. odst. 15.10. a 15.11. Podmínek úhrady časového poplatku, dostupných >>> [zde](#).

[\[6\]](#) V praxi bude nutné zkoumat každý případ jednotlivě, avšak na skutečnost, že nedojde ke stavu zjevně odporujícímu dobrým mravům lze usuzovat z důvodu, že mezi osobou obohacenou a ochuzenou zpravidla nebude žádný vzájemný vztah a zatížení majetkové sféry ochuzeného bude bagatelní (maximálně 1 500 Kč = výše ročního časového poplatku).

[7] srov. čl. XV. odst. 15.7. Podmínek úhrady časového poplatku, dostupných >>> [zde](#).

[8] srov. § 21 odst. 3 zákona č. [13/1997](#) Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

[9] srov. § 20a zákona č. [13/1997](#) Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dokazování negativních skutečností ve sporném řízení](#)
- [Neoprávněný odběr elektřiny - překvapení vlastníka?](#)
- [Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamená bez dalšího právo na přespání na jip/jirp](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)